

Asia: VN/12646/2020

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt lausuntoa hallituksen esitysluonnoksesta laiksi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain (ns. tutkija-opiskelijalaki) muuttamisesta. Esityksen tarkoituksena on toteuttaa hallitusohjelman kirjaukset niiden kolmansien maiden kansalaisten Suomeen jäämisen helpottamiseksi, jotka toimivat tutkijoina, opiskelijoina tai ovat suorittaneet korkeakoulututkinnon.

Suomen Yrittäjät pitää esityksen tavoitteina tärkeinä ja kannattaa esityksen kohteena olevien kolmansien maiden kansalaisten Suomeen jäännin edellytysten parantamista. Esitysluonnoksessa ehdotetut muutokset ovat merkittäviä ja ne keventävät oleskeluluvan edellytyksiä tutkijoiden, opiskelijoiden ja työpaikkaa hakevien Suomessa korkeakoulututkinnon suorittaneiden kolmansien maiden kansalaisten osalta. Suomen houkuttelevuuden parantamisen ja ulkomaisten osaavan työvoiman saamisen kannalta muutokset ovat tarpeellisia.

Esitysluonnoksen mukaan turvapaikanhakijataustaiset ja karkotuspäätöksen saaneet kolmansien maiden kansalaiset voisivat hakea tutkija-opiskelijalain mukaisia oleskelulupia (pois lukien lain 6 ja 7 §:n mukaiset EU:n ns. tutkija-opiskeijadirektiivin 2016/801 mukaiset oleskeluluvat). Kyse on osittain direktiivin voimaantuloa edeltäneen oikeustilan palauttamisesta, jolloin kyseiset henkilöt saattoivat hakea silloisen lain mukaisia oleskelulupia. Vaikka direktiivin mukaista tutkijan tai opiskelijan oleskelulupaa ei voitu 1.9.2018 jälkeen myöntää, direktiivi ei estä säätämästä kansallisin perustein opiskelijan ja tutkijan oleskeluluvasta turvapaikanhakijoille ja karkotuspäätöksen saaneille. Esitysluonnoksessa on siten tältä osin kyse puhtaasti kansallisesta sääntelystä.

Suomen Yrittäjät huomauttaa, että vaikka tutkija-opiskelijalain mukaisia oleskelulupia ei pidä käyttää turvapaikkajärjestelmän ohittamiseen, kansallisten tutkija-opiskelijalain mukaisten oleskelulupien edellytysten täytyessä oleskeluluvan myöntäminen on kolmannen maan kansalaisen ja myös hänen työnantajansa kannalta tärkeää. Kuten esitysluonnoksessa on todettu, muutos vaikuttaisi todennäköisesti vain yksittäisiin tapauksiin, sillä oleskelulupien edellytysten tulee täytyä. Kuitenkin juuri niissä tilanteissa, joissa kolmannen maan kansalainen on esimerkiksi opintojen ja työn kautta jo integroitumassa Suomeen, oleskeluluvan myöntäminen on erityisen perusteltua. Suomen Yrittäjät pitää kuitenkin tärkeänä, että Maahanmuuttovirastolla on riittävät resurssit kaikkien tutkija-opiskelijalain mukaisten lupien valvontaan, erityisesti muuttuvien ja uutta valvottavaa luovien säännösten osalta.

Tutkija-opiskelijalain työnteko-oikeutta koskevia säännöksiä ehdotetaan muutettavaksi siten, että opiskelijan työnteko-oikeus olisi kalenterivuoden aikana keskimäärin 30 tuntia viikossa, kun kyse ei ole tutkintoon sisältyvästä harjoittelusta tai lopputyöstä ansiotyönä. Muutos on kannatettava, sillä kuten esitysluonnoksessa on todettu, nykyisen 25 tunnin rajan tulkintaan liittyy epäselvyyksiä. Kalenterivuoteen sidottu tarkastelujakso joustavoittaa työnteon mahdollisuuksia, mikä on sekä työntekijän että työnantajan etu.

Suomen Yrittäjät huomauttaa lopuksi, että maahantulossäännösten kokonaisuus on vaikeaselkoinen, ja esitysluonnos luo lisää hajautumista kansallisen ja EU-säätelyyn perustuvan maahantulojärjestelmän sisälle. Tämä korostaa tarvetta viranomaisen kohdennetulle tiedottamiselle ja neuvonnalle. Myös työnantajilla on tarve saada tietoa oleskeluluvista, jotta he voivat paremmin rekrytoida opiskelijoita tai korkeakoulututkinnon suorittaneita kolmasien maiden kansalaisia.

Kunnioitavasti

Suomen Yrittäjät

Janne Makkula

johtaja

Albert Mäkelä

asiantuntija

Mäkelä Albert
Suomen Yrittäjät ry